

Feri bácsi öröme Új gép született

Mike bácsival most nyulat lehetne fogatni. Örül. Öröme kétszeres. Régi vágya vált valóra, mégpedig nem akárhogy, hanem egy gépben megtestesülve. Örül, mert a gép az ő ötlete volt, és örül, mert a gép alkalmazásával nagy gond esik le a válláról.

Nem csűröm-csavarom tovább. Mike Ferenc 9 éve dolgozik a Várpalotai Széntröszt központi anyagraktárában, mint vezető. Mindig bántotta, ha a raktárban olyan anyagok fekszenek, melyekért szükséglenül nagy pénzt kellett kifizetni. Nem kereskedő ember, de tudja, hogy a raktárkészletekben fekvő holt pénz hiányzik a népgazdaság más ágából. Tudja azt is, hogy a raktár akkor fölthi be hívását, ha nagy a forgalma.

De, hogy az öröm lényegére térjek, elmondom: a szénbányászat — különösen a korszerűen fejlődő szénbányászat — sok drótkötetet és villamoskábel igényel. Nincs is ebben hiány. Megrendelik és megérkezik. Az üzemek kiigénylik a nekik szükséges mennyiséget és a többi pedig ott hever a hatalmas méretű dobokban. A szállító cég egy bizonyos idő után

fekbért számol fel
a kölcsönadott kábeldobokért. Ez az összeg igen sokra rúg. Ez fáj Feri bácsinak és ez ádta a gondolatot, hogy valamiképpen gépesíteni kellene a kábeláttekercselést. Ez meggyorsítaná és megkönnyítené a munkát és jelentős munkaerőt megspórolhatna.

Elmondta ötletét Mészáros Tibor mérnöknek, akinek az az elve, hogy amit gép végezhet, azzal ember ne fáradozzon. Így aztán nekifogtak a gép megszerkesztésének. Született is egy olyan szerkezet, mely könnyűszerrel felemel akár 60 mázsás dobot, egy kis motor segítségével átcsevíli és pontosan meg is méri az átcsevílt kábel vagy drótkötél hosszát, sőt meg is keni. Néhány szám abból, ami az ember megkimelésének a takarékoságának a gondolatából fakad: „16 hónap alatt a vissza nem küldött és a határidő után kényszerből megvásárolt kábeldobokért a készpénz-vesztés 282.045 forint. Az átcsevíveléssel foglalkoztatott dolgozók (150 nap/6 fő) bére évenként mintegy 63.000 forintot tesz ki. A korábbi átcsevívelés, illetve a szabadon szállított sodronykötélek, törés, szennyezés által élettartamukból veszítenek. Ez a tárolt mennyiséghez viszonyítva, a műszakilag meghatározott veszteség százalékában 90.897 forint veszteséget jelent. Hasonló veszteség a kábeleknél 43.971 forint. Tehát a gép al-

kalmazása nélkül évi viszonylatban a trösztöt 479.913 forint kényszerű veszteség éri.

Nem büszkeség, hanem lelkesedés, ahogy Mészáros Tibor és Mike Ferenc

a gépről beszélnek.

Amit azelőtt 6 fő 8 óra alatt végzett (1000 m 16 mm átmérőjű sodronykötél áttekerése) most 2 fő félóra alatt elvégzi erőfelfejtés és baleseti veszély nélkül. A megtakarítást és a gép adatait, előnyeit ismertető leírások közül mégis hiányzik valami: az ország közös gondjait magukévá tevő emberek gondolkodásának talákozása. A tröszt által kiadott „Újítási feladatterv” és az egyszerű ember azon törekvése, hogy hogyan lehet jobbá, könnyebbé tenni az életét. Igen. Ez szülte a gondolatot. Az emberek szeretete. Mennyi ilyen mélyen érző gondolat van azokban a száraz szavakkal kifejezett határozatokban, rendeletekben, melyek takarékoságra hívják az ország népét. Nem beszélt erről a két ember, csak tették a kötelességüket. De a ki nem mondott szavakban benne van egy nagy tenniakarás, egy nyugtalanulás, az ember vitája a régi módszerekkel, ahogy köznyelven mondják: a gyakorlati kritika, önkritika.

És a leírásokból még valami hiányzik. Nincs szó benne arról, hogy a mérnök, akinek megadatot, hogy a gondolatot formába öntse,

őszinte és önzetlen segítőtje

annak, aki gazdag gondolatot szül. Nincs benne a kimutatásban, hogy az egymást segítő gondolatok hogyan vezették a mérnök kezét a

papíron, nincs benne, hogy hogyan emeli fel a mérnök az erős akarátú egyszerű embert. Nincs benne a sokszor kimondott és teljes tartalommal megtöltött szó a néphez hű értelmiség... Nincs benne, csak érzed, ha megnyomod a gép indítógombját, ha olvasod a gép oldalán a szerény szürke táblát: Mészáros—Mike emelő és csévelőgép. Érzed, hogy gazdagabbak lettünk. Ez a mi útunk, mely veled, velem felfelé vezet.

A. M.

A rendőr

Ma már nem újdonság. Városunk fejlődése hozta ezt is magával, hogy mindenki a kijelölt gyalogátkelőn közlekedjen. Am mégis akadnak olyanok, akik nincsenek ezzel tisztában, vagy beszélgetés közben gondolnak egyet és átvágnak az úttesten. Azaz átvágnának, de megállítja őket a közlekedési rendőr élesen visító sípja.

Kezével mutatja a szabályos közlekedésre kijelölt utat, kemény hangon figyelmeztet, inti óvatosságra a járókeleket. Így szokták már ők ezt meg. Azaz mégsem. A napokban az Ifjúsági Bűtével szemben a tröszt felé vezető úton egy idős nénike ballagott, aki át akart kelni az út túlsó oldalára — a nem kijelölt helyen. — Vártuk magát a járókele rendőr szigorú figyelmeztetését, s helyett a rendőr a nénikezhez ment, s karanfoga kivette kezéből a nehéz kosarat és a kijelölt úton átvezette. Úgy-e nem nagy dolog, talán szóra sem érdemes és mégis minden járókele mosolygott, elismeréssel beszélt róla.

Szakszervezeti hírek

A Szakszervezetek Országos Tanácsa ez évben is megrendezi a szakszervezeti bizalmiak országos tanácskozását.

Ez irányban folynak az előkészületek az üzemek szakszervezeti bizottságában. E héten az üzemi bizottságok a szakszervezeti bizalmiak feladatairól és eddigi tevékenységéről folytatnak tanácskozást, ezeken küldötteket választanak a bányák területi bizottságának tanácskozáására. A területi bizottság még e hónapban megtartja küldöttválasztó tanácskozását és Várpalota szervezett bányászainak képviselőtében 3 szakszervezeti bizalmi küld az augusztus 19—20-án tartandó III. Országos Bizalmi Tanácskozásra.

A Szakszervezeti Világszövetség ez év folyamán Prágában tartja a dolgozó ifjúság I. Szakszervezeti Világkonferenciáját. A nemrégiben Slófkon megtartott bányász ifjúsági tanácskozás tapasztalatai nyomán a fiatalok, szervezett munkások az üzemekben júniusban és júliusban tartják meg tanácskozáikat és ezeken megtagyálják a szakszervezeti ifjúság feladatait, a termelőmunka, a dolgozók versenymozgalmát és érdekvédelmével kapcsolatban.

A nemzetközi munkásmozgalm nagy összefogásának és megnyilvánulására ezeken a tanácskozásokon készül fel Várpalota szervezett bányászifjúsága.

Ajándék lónak ne nézd a fogát!

1956-ban az ellenforradalom teljesen szétrombolta gazdasági életünket is. Mindenki elkészült arra, hogy infláció lesz. Ugy lát- szik, mégis akadtak, akik hittek és cselekedtek. Baráti államok adtak jelentős segítyt, kölcsönöket, amivel új életet kezdhetünk... Így folytathatnám még tovább, de ezeket a tényeket ismeri hazánkban minden ember. Mégis van egy érdek, nem mindennapi esemény, ami városunkat közvetlenül érinti:

A körmöcbányai dolgozók is gyűjtöttek a várpalotai vajú- rskola tanulóinak 44.460 Ft értékű gumicsizmát, ruhaneműt, amit 1957 szeptember 28-án ünnepélyes keretek között át is adtak a csehszlovák magyar határon. Az ajándékot — amit teljesen ingyen adtak csehszlovák barátaink — a tröszt átvette és helyette felöltöztetett 58 vajúrtanulót karácsonyra. Örömkönnyek ragyogtak a jutalmazott tanulók szemében, amikor átvették az ajándékokat. Nagyrésztük állami gondozott, aki nem ismeri a szülői szeretet, gondoskodást, így dupla boldogság volt nekik is meg- velőiknek is az 1957-es karácsony.

Azonban „derüre ború”. A magyar Vámfelügyelőség felszólította az intézetet, hogy rendezze az ajándékozást. (?) Megindult a levelezés az iskola és a Vámhatóság között. Több levél ment és jött, míg 1958 április 23-i keltezéssel érkezett egy felszólítás, hogy fizessenek 17.663 forint vámköltséget. Tehát ez a rendezés. Az állandóan ostromozott bürokrácia szörös szíve látszik. Nem lát- nak túl a paragrafusokon, de él bennem a gyanú, hogy olyan törvény nincs is, aminek alapján kivették a vámot. Ha mégis van, úgy azt rosszul alkalmazzák.

Remélem, hogy a fentebb leírt eset egyedülálló országunkban, éppen ezért szeretnénk mielőbb megnyugtató választ kapni a vámhatóságtól.

A MUM 305-ös Intézete, amely a jövő bányászait neveli, ta- lán megérdemel ennyit!

(A-)

Több figyelmet!

Tévedni emberi dolog. Még is nyugszik az ember, ha a tévedés nem súlyos. De mit szólnon az az ember, akinek tiszta tévedésből havonként küldik a felszólítást, hogy ilyen és ilyen összeget, erre és erre a számlára fizessen be, mert ellenkező esetben a tartozás behajtása iránt intézkednek. Különösen kellemetlen ez akkor, ha az illető soha életében nem szeretett tartozni, vagy esetleg a felesége nem a legteljesebb meg- értéssel fogadja az ilyen felszólítást.

Teljesen egyetértünk Kiss Gábor elvtárs méltatlankodásával, akinek immár harmadizban küldenek felszólítást 2.870.60 fillér befizetésére. Arról Kiss Gábor elvtárs igazán nem tehet, hogy neki Kiss Gábor a neve és ilyen nevet többet is lehet találni

egy sokezer lakosú városban. Az ügyintézők ezzel igazán nem sokat törődnek. Nekik csak ennyi a fontos, adva van egy Kiss Gábor, akinek tartozása van. Az anyja neve, életkora, körülményei, munkabeosztása, az már igazán mellékes. S ha úgy még- is „tisza tévedésből” valóban a tartozás behajtására kerülne sor, s fizetésének bizonyos hányadát a tröszt ilyen és ilyen számlájára levonnak, legfeljebb utólagosan bocsánatot ké- nének tőle. De az intézkedés nem ér- né el a célját, mert az a másik Kiss Gábor ettől még nyugodtan csinálhat újabb tartozásokat.

Több figyelmet, körültekintést vá- runk, hiszen emberekről nem csupán forint összegekről és számlákról van szó.

A munkaszerződés megkötéséről

Gyakran esik szó arról hogy a munkaszerződést írásban vagy szóban kell-e megkötni és mit tartalmaz az Erre a Munka Törvény- könyv 14—36. szakasza ad választ.

A munkaviszony általában szóbeli vagy írásbeli megállapodással jön létre. Egyes esetekben azonban ki- nevezéssel, vagy választással. Ha a dolgozó alkalmazásához a vállalat felügyeleti szervének jóváhagyása szükséges, a munkaszerződés csak a hozzájárulás után érvényes. A szerződéstől a jóváhagyásig eltelt időszak próbaidőnek tekintendő. E körülményt a dolgozóval a szerző- dés megkötésekor írásban kell kö- zölni. Ha a felügyeleti szerv a szer- ződéskötésről számított 30 napon belül nem nyilatkozik, a munkaszer- ződés érvényessé válik. Semmis a munkaszerződés, ha a dolgozót a szerződésben vállalt munkakör be- töltésétől jogszabály vagy jogerős bírói ítélet tiltja el.

Egyes iparágakban a munkaszer- ződést meghatározott előírás sze- rint kell megkötni. Az ettől eltérő szerződés érvénytelen. A dolgozó- nak természetesen az elvégzett mun- kabér jár akkor is, ha a munkaszer- ződés érvénytelen. A megfelelő alak-

ban kötött munkaszerződés érvé- nyessé válik, ha a dolgozó legalább egy hónapon át munkát végzett.

A munkaszerződésben meg kell határozni a dolgozó munkakörét és munkabérét.

Ha a dolgozó kéri, a munkaszer- ződést írásban kell megkötni. Ha a határozatlan időre szóló munkaszer- ződést nem írásban kötötték, a vál- lalat igazgatója a szerződésről számított három napon belül köte- les a dolgozónak a szerződésben megállapított munkabérről írásbeli értesítést adni.

A munkaviszonyt határozatlan idő- re, határozott időre, vagy meghatá- rozott munka elvégzésére lehet léte- síteni.

A próbaidőt csak a munkaszerző- dés megkötésekor és írásban lehet kikötni. Ha a munkaviszonyt legk- söbb a próbaidő utolsó napján egyik fél sem szünteti meg, meghatározat- lan időre szólóvá válik. A határozott időre vagy meghatározott munka el- végzésére kötött munkaszerződés az írásban meghatározott idő elteltéig, illetve a munka elvégzése érvényes.

Prohászka Nándorné munkügyi előadó.

Irodalmi pályázati felhívás

A Tanácsköztársaság 40. évfor- dulója ünnepeinek előkészíté- sére alakult bizottság pályázatot hirdet az 1919-es Tanácsköztár- saság Veszprém megyei esemé- nyeinek írásban való rögzítése ér- dekében.

Pályázni lehet minden általá- nos méltatástól mentes, megtör- tént eseményeket, való tényeket rögzítő írással: emlékezéssel, nap- lóval, novellával, irodalmi riport- tal, verssel stb.

A terjedelem kötetlen.
Beküldési határidő: október 1.
Beküldendő: A Középdunántúli Napló Szerkesztőségének (Vesz- prémm, Irodaház). A borítékra rá kell írni: „Tanácsköztársaság em- lékére”.

A pályázat jelígis. A jelígével jelzett zárt borítékban melléke- lendő a név és cím.
A jutalmak összegét a bizott- ság később közli.

Iskolai vizsgán

Nem minden érdek nél- kül léptem be a II. C-be. A kislánym vizsgázott. Kíváncsi voltam, mennyit gyűjtöttek egy év alatt. No, de nemcsak ő, hanem minden. Mintegy egy-egy tarka virágoskor, úgy ültek a padban az aprósá- gok és várták, hogy szá- mot adjanak az egész év- ben tanultakról.

Megilletélik ilyenkor az ember és egy kisse újra gyerek lesz. A virágok kö- zül alig látszott ki az asz- tal mellett ülő első tanít- ó néni. A fehérbajú sze- mévegese tanító bácsi föl- alá sétáltál a padok kö- zött és hol ide kérdez, hol oda. A levegőbe nyújtott kezek azt mutatják, hogy gazdájá nem lábba töltöt- te itt a napokat. Megszó- kott, de mégis féltős az a vizsga. A tanító bácsi beszélt és a leletétek egy- berek egészét mutatnak. Sajnos, hogy lehettem

az elejéről. Nem tudtam mire vlni a dolgot ilyen kérdések hallatán. „Hol laktak régen az emberek?” Barlangban. — hangzik kérdésben a cernavékony felelet. Mivel táplálkoz- tak? Hüssal, gyümölccsel, gyökerekkel. Hogyan gyűj- tottak tüzet? A villám be- levágott a fába és megör- rízték a tüzet. Hogyan érintkeztek egymással? Beszéd- del.

És észre sem vettem, máris rátértek a nyelv- tanra. Kérdéseit tréfás megjegyzésekkel fűszerez- i az öreg tanító. É kedélyes beszélgetés mégiscsak cél- ravezetőbb. Szinte még el- sem mondja a — gondo- lom — sokszor hallott me- sét, a juhászaladra. Úgy éreztem, a mesék világá- ban járunk. Csak, amikor az egyik kislány versiké-

jére együtt felel az egész osztály, hogy... Jó sze- rencését hős csapat, akkor ébredtem arra, hogy Vár- palotán vagyok. Aztán ol- vasható, az édesanyáról. Mikor odáig jutnak, hogy édesanya Erzsike nevű kislányának a régi és az új világról beszél, akkor a tanító bácsi megállítja az olvasást és így szól. „Na gyerekek, politizálunk egy kicsit.” Kik uralkodtak ré- gen? A királyok — nyújt-ják meg együtt a szót. És most kik uralkodnak? A munkások. Az övéké a ha- talom. Mit tudják ezek a gyerekek, hogy mi is ez a hatalom. De majd, ha na- gyobbak lesznek, eszükbe jut a II. C, ahol először hallottak róla. Eszükbe jut Fodor tanító bácsi, akitől először hallották.

Az utolsó padban felel egy kislány. Az egyik „vendég” egy V.—VI. osz- tályos piros nyakkendős

legény áll az ajtóban és süg. A következő pillanatban egy kislány illedel- mesen meghajtja magát és szavalni kezd. Apámért, anyámért mit nem tennék... És nem jut tovább. A hangja elesklik, de mi, szülők, akik ott voltunk, megértettük, hogy mit nem tenne szüleiert ez a kis- leány. Aztán egy kedves és a vizsgát igazán kifeje- ző jelenet következik. Hat kislány szavalja a tanító bácsi által írt „Vizsgára” című verset. Ami nekem mégis a legszebb volt, az ezután következett. Pirike kiviharzott a padból és valami ilyesfélélt szavalt. Hurrá, itt a szünidő... Úgy gondolom, nemcsak nekem jelentett örömet, hanem a sok apróságnak is, akikkel együtt töltöttem a padok között értelem- ben, gyarapodva egy eszten- dőt.